

BESMELEYLE BAŞLAMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn...

l'lemû eyyühe'l-ihvân... Inne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ فَلْيُودِّعْ إِخْوَانَهُ

فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ

(كر. والديلمى عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvanehu, feinna'llâhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.*

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Âlihîî, ve sahbihîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenâb-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimizin şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Sefere Giderken Vedâlaşın!

İbn-i Asâkir ve Deylemî, Zeyd ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ إِلَى سَفَرٍ فَلْيُودِّعْ إِخْوَانَهُ
فَإِنَّ اللَّهَ جَاعِلٌ لَهُ فِي دُعَائِهِمُ الْبَرَكَاتِ

(كر. والديلمى عن زيد بن أرقم)

RE. 43/1 (*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin, felyüveddi' ihvânehû, feinna'llàhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete.*)

(*İzâ harace ehadüküm ilâ seferin*) “Sizden birisi sefere çıkarken, (*felyüveddi' ihvânehû*) kardeşlerine veda etsin! (*Feinna'llàhe câilün lehû fî duâihimi'l-berekete*) Zira Allah-u Teâlâ onların duaları sebebiyle, o kimse için bereket ihsan eder.”

¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1181: İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LVII, s.372; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.702, no:17473; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.83, no:1828.

Dünya sefer dünyasıdır. Her gün her saatte sefer halindeyiz. Ama bir de insanlar birbirlerine ayrılarak ziyaretlere gidiyorlar, hacca gidiyorlar; ayrılıyorlar evlerinden. Bu ayrılık esnasında, bu sefer esnasında birbirlerine veda etsinler, “Allah’a ısmarladık!” desinler.

Bu “Allah’a ısmarladık!” demenin mânâsı, “Allah-u Teâlâ senin dinini, emanetleri ve amellerinin sonunun hayırlı olmasını isterim. Seni Allah’a emanet ederim, işlerini Allah’a emanet ederim. İşinin sonunu da Allah hayırlı eylesin!” demek.

Öbürü de “Ben de seni Allah’a emanet ederim, işlerini de Allah’a emanet ederim, amellerini de Allah’a emanet ederim. Sen de hayırlısıyla git, gel inşallah!” der.

Bunu demenin lüzumundan bahsetmiş SAS, ikisine de ecir vardır burada. Aynı zamanda bu kardeşlerin duaları dolayısıyla bakarsınız yolunuz asan olur, işiniz asan olur; gidişiniz, gelişiniz güzel olur. Bunu ihmal etmemeyi tavsiye etmiş.

Bu duada bereketler vardır, bunu ihmal etmeyin. Bazı adam ketum olur, usulca sıvışır gider.

“—Neredeydin?”

“—İşte filan yere gittim.”

Ama kimsenin haberi bile yok. Bu olmaz!..

Vakıa işinizi saklayın, giderken söylemeyin nereye gideceğinizi ama, “Allah’a ısmarladık!” deyin gene.

b. Yolculukta Emir Tayin Edilmesi

Ebû Dâvud, Beyhakî, Ebû Ya'lâ ve Ziyâü'l-Makdisî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan; İbn-i Mâce, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا خَرَجَ ثَلَاثَةٌ فِي سَفَرٍ فَلْيُؤَمِّرُوا أَحَدَهُمْ

(د.ق.ع.ض. عن أبي سعيد؛ ه. عن أبي هريرة)

RE. 43/2 (*İzâ harace selâsetün fî seferin, felyüemmirû ehadehüm.*)

(*İzâ harace selâsetün fî seferin*) “Üç arkadaş yola çıktı, bir yere gidiyorlar. (*Felyüemmirû ehadehüm*) İçlerinden birisini emir tayin etsinler; “Sen bizim başımız ol, emirimiz ol!” desinler.

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.99, no:8093; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10131; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.321; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7538; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.X, s.239, no:4011; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.511, no:1359; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.187, no:2242; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.257, no:10129; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.514, no:7539; Beyhakî, *Âdâb*, c.II, s.390, no:648; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.141, no:2541; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.X, s.238, no:4010; Hz. Ömer RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.465, no:9307; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17499; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.89, no:1841.

Yolculuğun usulü; üç kişi bir araya geldik miydi yolda, mutlaka birimizi seçeceğiz. O seçeceğimiz adam da tabii daha takva sahibi, zâhid, ahlâkı güzel olanımız olacak.

“—Sen bizim emirimiz ol!” diyeceğiz.

Bunu yapmadan, üçümüz de ayrı ayrı gidersek, yine hep yola gidiyoruz ama... Bu caiz değil. Bu hem imam olacak seçtiğimiz adam, bize namazları kıldırarak. Hem de bize:

“—Haydi şu vakit oturalım!”

“—Oturalım!”

“—Haydi şu vakit gidelim!”

“—Gidelim...”

“—Burada biraz istirahat edelim!”

“—Yok gideceğiz!”

İtiraz etmek olmaz; bunu emir tayin ettik, onun sözünü dinlemek mecburiyetindeyiz. Gidelim, gidelim; oturalım, oturalım; yatalım, yatalım...

Hatta bunun bir başka hadisimiz de var; bu yolculuk esnasında paralarınızı da birleştireceğiz, yememiz, içmemiz ayrı ayrı olmayacak. Herkes kesesinden yesin, olmaz... Madem ki beraber gidiyoruz, yola beraber çıkıyoruz, bunu da emir tayin ettik; ona vereceğiz paralarımızı, o paralarımızda bu ne alacaksa... Ekmek mi alacak, peynir mi alacak, tuz biber mi alacak?.. Beraber yiyeceğiz.

Bu daha da doğru olurmuş. Benim canım mesela bugün şunu isterim, bunu isterim. Öteki de bunu ister, öteki de bundan ister. Ayrı ayrı yemek ister. O tatlı olmaz. Emir olan kişiye paranızı da verin. Hatta bugün kaç para harcadık, bu hafta kaç para harcadık... O paralar verilir, o adam da ona göre hesabını yapar. Bunun daha iyi olacağını beyan buyurmuşlar.

c. Hacca Giden Kimsenin Mükâfâtı

Beyhakî, Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³

إِذَا خَرَجَ الْحَاجُّ مِنْ أَهْلِهِ فَسَارَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ أَوْ
ثَلَاثَ لَيَالٍ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ
أُمُّهُ وَكَانَ سَائِرُ أَيَّامِهِ دَرَجَاتٍ وَمَنْ كَفَّنَ
مَيِّتًا كَسَاهُ اللَّهُ مِنْ ثِيَابِ الْجَنَّةِ وَمَنْ غَسَّلَ
مَيِّتًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ وَمَنْ حَثَا عَلَيْهِ
التُّرَابَ فِي قَبْرِهِ كَانَتْ لَهُ كُلُّ قُوَّةٍ أَثْقَلَ فِي
مِيزَانِهِ مِنْ جَبَلٍ مِنَ الْجِبَالِ

(هـب . عن أبي ذر)

RE. 43/3 (*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî, fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin, harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû; ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin;*

Ve men keffene meyyiten kesâhu'llàhu min siyâbi'l-cenneti; ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî; ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî, kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel.)

(*İzâ harace'l-hàccü min ehlihî*) “Hacı çıktı, hacca gidecek, evinden ayrıldı. (*Fesâra selâsete eyyâmin ev selâse leyâlin*) Üç gün veya üç gece yol gitti. (*Harace min zünûbihî keyevmi veledethü ümmühû*) Anasının onu doğurduğu gün gibi günahlarından çıkmış olur. Günahı kalmaz üzerinde... (*Ve kâne sâirü eyyâmihî derecâtin*) Diğer günleri ise derecesinin yükselmesine vesile olur.”

Şimdi tayyare var ya üç saatte gidiyoruz; üç günlük yol nerede şimdi? Bu eski zamana göre... Meselâ, buradan [İstanbul'dan] Ankara'ya gitmek bile on beş gün sürüyormuş evvelce. Daha bir ay, iki ay gidecek. Günahı kalmadı ya, ondan sonra dereceleri artacak. Bu hacının mükâfâtı.

³ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.478, no:4114; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.I, s.319, no:1262; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.11, no:11825; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.85, no:1833.

(Ve men keffene meyyiten, kesâhu'llâhu min siyâbi'l-cenneti) “Kim ki bir ölüyü kefenlerse, Allah o kimseye Cennet elbiseleri giydirir. *(Ve men gassele meyyiten, harace min zünûbihî)* Kim de bir ölüyü yıkarsa, günahlarından çıkmış olur. *(Ve men hasâ aleyhi't-turâbe fî kabrihî)* Her kim de kabrinde onun üzerine toprak atarsa, *(kânet lehû küllü hüvvetin eşkâle fî mîzânihî min cebelin mine'l-cebel)* attığı toprağın her zerresi, o kimsenin mizanında dağlardan bir dağdan daha ağır olur.”

Her gün olan bir hadise. Bir arkadaşımız sizlere ömür vefat etti. Bunu tekfin etmek, kefenlemek hepimizin vazifesi.

“—Yahu, imamı bulun! Cenaze imamına haber verin! Kim kefenleyecek bunu?”

Canım, hepimizin vazifesi... Hepimiz müslüman değil miyiz? Yıkayacağız da, kefenleyeceğiz de, gömeceğiz de... İmam var ama, imama hiç lüzum yok. Ama hepimiz karşıdan seyrediyoruz.

Adamın kefen alacak parası da yok, kimsesi de yok. “Hadi kefen parası benden olsun!” diyor, bu da onun içerisine girer. Kefenlemekten maksat sadece sarmak değildir. Onun parasını temin edip, kefeni almak da onun içerisine girer. Bu adama Cenâb-ı Hak cennet elbiselerinden giydirir.

Ölüyü yıkamak da hepimizin borcudur. Halbuki meyyit olduğu vakitte meselâ, annemiz, babamız, kardeşimiz... Hepimiz bir kenara çekiliyoruz, nasıl yıkandığını

bile görmek istemiyoruz. Hatta yüzünü bile görmek istemiyoruz. Soluk bir beniz görmek istemiyor insan. Hep kaçıyor. Halbuki her kim bir meyyiti yıkarsa... Hepimizi yıkayacaklar, bundan korkulacak, kaçılacak bir şey yok. Bir kardeşimiz; konuşuyorduk biraz evvel ya. Bak şimdi vefat etti, onu yıkamak müslümanların vazifesi. Onu hepimiz yapabilmeliyiz. Mutlaka imamı aramaya, cenaze yıkayıcısı aramaya lüzum yok.

Bir meyyitin yıkanmasını beceren insan, Allah için böyle bir meyyiti yıkadığın vakitte, günahlarından tamamıyla çıkar. Ölüyü kabre götürdük, gömüyoruz. Toprak atacağız üzerine. Attığı her bir toprak parçasına, zerrelere mukabil, Cenâb-ı Hak o kimseye dağlar gibi sevap verir.

Allah hepimizi affetsin... El-hamdü lillâh Müslümanlar bundan çekinmiyor; ölü mezara konduktan sonra toprak atmak için gayret gösteriyor. Mezarcılara da bırakmıyorlar. İyi ama bu yıkama meselesiyle kefenleme meselesine gelince hep geride duruyoruz.

Kefenlemenin tabii bir usulü var. Üç kefen yapılır buyrulmuş insana. Birisi iç gömleğidir, birisi dış gömleğidir, birisi de tamamıyla vücudunu saran, ayaktan başa kadar bir bezdir yani. Bunun beyaz olması efdaldır.

Kıyamet gününde kalkış, gömüldüğümüz kefenlerle olacak. Elbisemiz kefen olacak yani.

Ama diyeceksin ki:

“—Biz de çürüdük, kefen de çürüdü...”

Oraya bizim aklımız ermez. Biz söylenen sözlere inanmak mecburiyetindeyiz. Allah hepimizi affetsin de bugünleri böyle selâmetle geçiren kullarından etsin...

ç. Helâdan Çıkarken Okunacak Dua

İbn-i Ebî Şeybe ve Dâra Kutnî, Tâvus Rh.A'ten rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْخَلَاءِ فَلْيَقُلْ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا
يُؤْذِينِي وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي

(ش. قط. عن طاووس مرسل)

RE. 43/4 (*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul: El- hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî.*)

(*İzâ harace ehadüküm mine'l-halâi, felyekul*)
“Sizden biri helâdan çıkınca şöyle söylesin:
(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî*) “Hamd olsun o Allah’a ki, bana ezâ

⁴ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.2, no:12; Tâvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.350, no:26390; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.83, no:1830.

vereni benden giderdi; (ve emseke aleyye mâ yenfeunî) bana faydalı olanı da benim üzerimde tuttu.”

İslâm'ın çok adabı var, İslâmiyet çok büyük bir nimettir. Helâyâ girerken bir dua var, çıkarken de bir dua var. Çünkü iki tane nimet var helâyâ girmekte... Eğer helâyâ giremezsek, o sıkıntı üzerimizde kalsa, işimiz fena... Izdıraplar içerisinde kıvranırız. Tabii doktor doktor dolaşırız artık. Girerken bir dua edeceğiz, çıkarken de gene dua edeceğiz. Camiye girerken nasıl dua ediyoruz, helâyâ girerken de dua edeceğiz.

Bir de helâ pis yer, orası pis mahlûkların mevcut olduğu bir yer. “Yâ Rabbi!.. Bu pis mahlukların şerrinden beni muhafaza eyle!” demek mecburiyetindeyiz. Bazı insanlarda çeşitli arızalar oluyor. Bunların tabii sebepleri var. O uğursuz mahlûkların zararına uğramak mümkün.

Burada çıkışı söylüyor. Giriş için de bir duamız var ama burada çıkıştan bahsetmiş. Çıkarken ne diyeceğiz? (Felyekul: El- hamdü li'llâh) Bir kere hamd etmek mecburiyetindeyiz. Nasıl ekmeği yeyip, karnımız doyunca El- hamdü li'llâh diyoruz. E orada o sıkıntıdan kurtulduğumuzdan dolayı bir El- hamdü li'llâh demek mecburiyetindeyiz. Bunu yapmazsak, hatalar olur.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي مَا يُؤْذِينِي

وَأَمْسَكَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُنِي

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî*) “Öyle Allah’a hamd olsun ki, bana ezâ veren şeyleri vücudumdan giderdi. (*Ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) Bana faydalı olanı da benim vücudumda tuttu.”

Eğer hepsi çıksaydı, bu da bir işe yaramazdı. Vücudumuz ne alacak o zaman? Kuvvetsiz kalırız, kansız kalırız. Bir işe yaramaz. Faydalısını koydu vücudumuzda, zararlısını bizden def etti, kurtardı bizi. Onun için o Allah’a hamd ederim.

Bu çok incedir kardeşler! Allah kusurlarımızı affetsin... Zannediyoruz ki yemeği yiyoruz, içerideki makineler yapıyor vazifelerini, alıp gidiyor. Hiç de öyle değil. Hepsinin muvazzaf memurları vardır. Doktorlar onların kimisine mikrop diyorlar, kimisine bilmem ne diyorlar; ama aslında vazifeli memurlardır onların hepsi.

O mikrop dediğin senin, Allah’ın mahlûkudur. Onun da insanın vücuduna faydalısı var, zararlısı var. Onlar bizim vücudumuza, bize fayda vermek için çalışıyorlar. E öyleyse, şimdi onların vazifesi; faydalı olana, “Sen dur burada!” diyecek; ötekisine de, “Sen de çık buradan!” diyecek.

Orada hep memurlar var. O makine kendi kendine işlemez, memursuz makine yok burada. Attığımız lokmaların bile memuru var. Ama buna inanmak lazım ve bunu hissedebilmek lazım.

Yoksa kendi kendine insan düşünür de buna akıl erdiremez. Erdirmemize de imkân yok zaten. Onun için bize denilene bakarız. SAS Efendimiz, çıkarken böyle deyin demiş:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ezhebe annî mâ yü'zînî, ve emseke aleyye mâ yenfeunî*) “O Allah’a hamd olsun ki, bana fayda veren şeyleri vücudumda alıkoydu, fayda vermeyen şeyleri de vücudumdan çıkarttı, rahatlandım.”

Bu rahatlığımızdan dolayı ona hamd etmek mecburiyetindeyiz. Her zaman ve her şeyde; yalnız burada değil. Ama buna dikkat ister ki, oraya girerken de duayı güzel yapmak lâzım! Aklıma şimdi gelemedi o girerken okunması lazım gelen dua ama şöyle olması gerek:⁵

بِسْمِ اللّٰهِ اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ

مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

(ش. عن أنس)

(*Bi'smi'llâhi, allâhümme innî eûzü bike mine'l hubsi ve'l- habâis.*)

(*Bi'smi'llâh*) “Allah’ın adıyla başlıyorum. (*Allâhümme innî eûzü bike mine'l-hubsî ve'l-habâis*) Yâ Rabbi, hubstan ve habâisten sana sığınırım.”

⁵ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.1, no:5; Taberânî, *Dua*, c.I, s.132, no:358; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.45, no:17874; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXXIII, s.220, no:36109.

Hubs ne demek? Her kötü, hoşlanılmayan, nahoş şeye *hubs* derler. *Habâis* de pislik gibi şeylere, maddeten pis olan şeylere derler.

“Yâ Rabbi, buradaki zarar veren mahlûkların, şeytanların, habis şeylerin şerrinden sana sığınırım. Beni muhafaza et, onların şerrine uğratma!”

d. Yola Çıkarken Okunacak Dua

Ebû Dâvud, Neseî, Ebû Ya'lâ ve İbn-i Hibbân, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ وَأَرَادَ سَفَرًا فَقَالَ

بِسْمِ اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ

قَالَ مَلَكٌ كُفَيْتَ وَهُدَيْتَ وَوُقِيتَ

فَيَتَنَحَّى لَهُ الشَّيْطَانُ فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانُ

آخِرُ كَيْفَ لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ هُدِيَ وَكُفِيَ وَوُقِيَ

(د.ن.ع.حب.ض.وابن السنى عن أنس)

RE. 43/5 (*İzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle: Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh; kâle melekün: Küfîte, ve hüdîte, ve vukîte; fetenehhâ lehü's-şeytânü, feyekülü lehü şeytânün: Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye.*)

(*İzâ harace'r-raculü min beytihi ve erâde seferen, fekâle*) “Bir kimse bir sefer murad ederek evinden çıktığı zaman şöyle derse: (*Bi'smi'llâhi hasbiya'llâhi, tevekkeltü ale'llâh*) “*Bismi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*” derse, (*kâle melekün*) melek der ki: (*Küfîte*) Bu sana yeterli oldu. (*Ve hüdîte, ve vukîte*) Hidayete nâil oldun ve korundun! (*Fetenehhâ lehü's-şeytânü*) Şeytan ise oradan uzaklaşır, (*feyekülü lehü şeytânün*) ve diğer bir şeytana söyle der: (*Âhiru keyfe leke bi-racülin kad hüdiye ve küfiye ve vukiye*) Hidayete nail olan, kifayete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin?”

Evimizden çıkıyoruz; işimize gideceğiz, dükkanımıza gideceğiz, mektebimize gideceğiz. Her zaman olan bir şey. İnsan evinden çıktığı vakitte, hemen paldır küldür çıkmamalı. Ayakkabısını giyerken *Bismi'llâh* diyerek önce sağ ayağını giymeli; kapıdan çıkarken de sağ ayağını atarak çıkmalı! Evinden çıkarken iki rekât namaz kılıp öyle çıkmalı! Belki dönemezsin, elimizde değil ki. Belki dönmek mümkün olmayacaktır. Onun için iki rekât namaz kılarısın. Hatta bir de çocuklarına; “—Sizi Allah'a emanet ediyorum.” diye de söylemek lazım.

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.290, no:4431; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.26, no:9917; Beyhakî, *Deavâtü'l-Kebîr*, c.II, s.171, no:403; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.397, no:41537; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.87, no:1837.

Evden çıkarken, şehir içine veya başka memlekete giderken, Cenâb-ı Peygamber üç kelimelelik bir dua okunmasını tavsiye ediyor. Herkesin söyleyebileceği çok kısa bir şey:

بِسْمِ اللّٰهِ حَسْبِيَ اللّٰهُ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ

(*Bi'smi'llâh, hasbiya'llâh, tevekkeltü ale'llâh*)
[Allah'ın adıyla çıkıyorum. Allah bana yeter. Ben Allah'a tevekkül ettim.]

Kapımızda iki tane bekçi var: Biri şeytan-ı aleyhi'l-lâ'ne, birisi de melek... Bu üçünü dediği vakitte, böyle dua ederek çıkarsa, şeytan defolur gider oradan. Melek o şahsı bayrağının altına alır. Evine dönünceye kadar, meleğin bayrağı, himayesi altında gider gelir.

Eğer böyle dua etmeden, hiç Allah hatırına gelmeden çıktıysa, melek çekilir; şeytanın bayrağı altında gider gelir. Kavgâ, gürültü, envai çeşit çirkinlikler, tartışmalar; hep buradan ileri gelir. Allah muhafaza etsin... Diğer bir rivayette (*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) [Güç ve kuvvet Allah'a aittir.] ilâvesi vardır.

Böyle dua edince, melek der ki:

“—Sen Allah-u Teâlâ'nın himayesine girdin, korunacaksın, korkma artık. Yoluna devam et!”

Öteki şeytan da pabucunu eline alır, gider, oradan uzaklaşır ve diğer bir şeytana şöyle der:

“—Hidayete nâil olan, kifâyete eren ve korunan bir kişiye sen ne yapabilirsin? Çünkü o Allah-u Teâlâ'nın himayesine girdi, ona sığındı, senin artık burada işin yok, hadi defol git!” diyecek. Allah cümlemizi affetsin... Tevfikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin...

Onun için, müslüman evinden çıkmadan abdest alsın, iki rekât namaz kılsın, şu duaları da okuyarak işine gitsin, dükkânına gitsin, mektebine gitsin...

Bazı kardeşler geliyor:

“—İmtihanım var Hocaefendi, bir dua eder misin?” diyor. Sen bu işleri yapma, ondan sonra dua iste...

e. Birliđi Bozan Kimse

Taberânî, Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

إِذَا خَرَجَ عَلَيْكُمْ خَارِجٌ وَأَنْتُمْ مَعَ رَجُلٍ
جَمِيعًا يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَا الْمُسْلِمِينَ
وَيُفَرِّقَ جَمْعَهُمْ فَاقْتُلُوهُ

(طب . عن عبد الل بن عمير)

⁷ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.349, no;10433; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.IV, s.199, no:4867; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XII, s.288, no:3920; İbn-i Abdilber, *el-İstiâb*, c.I, s.293; Abdullah ibn-i Umeyr el-Eşcaî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.56, no:14823; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.89, no:1842.

RE. 43/6 (İzâ harace aleyküm hâricün, ve entüm mea raculin cemian, yürîdü en yaşukka asa'l-müslimîne, ve yüferrika cem'ahüm; fa'ktülûh.)

Bu çok dikkate şayan bir sözdür. İdareler, her devirde var. Memleketin idaresi yani, olmuyor idaresiz. İyi veya kötü, bir idare var başımızda. Herkes bu idarenin idaresi altında. Fakat bir münafık çıktı:

“—Bunlar beceremiyor işi, toplanalım, bunları devirelim. Biz yapalım bu işi...” diye başladı.

Derken grup toplandı, hadi bakalım, bir devirme alâmeti meydanda... Adam mü'minlerin vahdetini bozmaya çalışıyor, onların birliklerini dağıtmak istiyor. O adamı öldürün, müslümanları ayırmasın birbirinden... Müslümanları birbirinden ayırmak isteyen işi ölümdür.

Allah kusurlarımızı affetsin. Bunlar her devirde olan şeyler. Bazı insanlar da buna karşı bir cesaretli oluyorlar bu işlerde. Allah onlara da hidayetler ihsan buyursun...

f. Evden Çıkarken Okunacak Dua

إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ مِنْ بَيْتِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ تَوَكَّلْتُ
عَلَى اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

(طب . عن يزيد بن خصيبة عن أبيه)

RE. 43/7 (*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul: Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl.*)

(*İzâ harace ehadüküm min beytihi, felyekul*)
“Sizden birisi evinden çıktığı zaman...”

Evimizden çıkıyoruz. Yukarıda sefere çıkarken demişti, burada sefer yok. Evinden çıkan herkes; bir yere gidecek de değil, şuradan bakkaldan bir şey alacak yahut dükkâna gidecek. Peygamber SAS Efendimiz şöyle demesini tavsiye ediyor:

بِسْمِ اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ مَا شَاءَ اللَّهُ
تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

(*Bi'smi'llâh, lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh, mâ şâa'llâh, tevekkeltü ale'llâh, hasbiya'llâhu ve ni'me'l-vekîl*) [Allah'ın adıyla çıkıyorum. Güç kuvvet Allah'ındır. Allah'ın istediği olur. Allah'a tevekkül ettim. Allah'a dayandım, o ne güzel vekildir.]

Hepimizin bildiği şeyler bunlar. Bunları söyleyerek evinden çıksın buyurmuşlar. Bunları söylemeden çıkarsak ne olur? Bilmem artık ne olacağını...

g. Kardeşini Ziyaret Etmenin Karşılığı

İbn-i Cerîr ve Beyhakî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ إِلَىٰ أَخِيهِ يَعُودُهُ لَمْ يَزَلْ

يَخُوضُ الرَّحْمَةَ حَتَّىٰ إِذَا جَلَسَ عِنْدَهُ غَمَرَتْهُ

(ابن جرير، هب . عن علي)

RE. 43/8 (*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi yeùduhû, lem yezel yehùdu'r-rahmete hattâ izâ celese indehû gamarathü.*)

(*İzâ harace'r-raculü ilâ ahîhi*) Bir kimse bir kardeşinin ziyaretini murad ederektan evinden çıkıyor.

“—Bugün gideyim, filan kardeşimin bir hatırını sorayım.” diyor.

(*Yeùduhû lem yezel yehùdu'r-rahmete hattâ izâ celese indehû gamarathü*) Onu, rahmet-i ilahiye istilâ eder. O ziyarete gitme niyetinde olduğundan dolayı Cenâb-ı Hak bunu rahmetine kandırır yani. Ne zamana kadar? Ta onun yanına varıp da oturuncaya kadar. Oturdu mu, (*gamarathü*) baştan aşağıya, her tarafına rahmet iner. Balığın suyun içerisine nasıl kaplaydıysa her tarafı, bu da rahmet-i ilahiyeye öyle kaplanır. Her tarafını rahmet-i ilahi istila eder. Onun için kardeşlerin ziyaretini ihmal etmemeli!

⁸ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.532, no:9174; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.98, no:25163; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.85, no:1834.

Bazı insanlar, kusursuz insan olmaz ya;

“—Onun şu kusuru var, bunun bu kusuru var, ben ona gitmem, ben buna gitmem...” derler.

Sen kendi kusurlarını ölçsen, senin kusurların herhalde onun kusurundan daha fazladır. Başkasının kusurundan hiç eksiğin yok. Gideceksin, onu ziyaret edeceksin. İcab ederse nasihat, ne a'lâ... İşte nasihat kabul edecek gibi değilse, sen vazifen olan ziyareti yap. O da sana gelsin. Akrabalık, dostluk, eşlik böyle hatalardan dolayı bozulmaz.

Gâvurla, dinsizle dostluk olmaz. Bu (*Lâ ilâhe illa'llâh, muhammedün rasûlü'llah*) diyor. Elinden geldiği kadar müslümanlara da saygı gösteriyor. E hatası var diyerekten bununla da arayı bozmak caiz değildir.

Onun için, herkes affolunduğu vakitte bu küsleri Allah affetmiyor. Küslükten uzak durmak lazım! Bazı adamların kötü huyları, bazı şeylerden darılırlar, görüşmem bir daha ben onunla bilmem ne diyerekten de uzun zamandır görüşmez. Araya şu girer, bu girer. Ziyaret çok iyi ...

h. Kadının Koku Sürünmesi

Neseî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

⁹ Neseî, *Sünen*, c.XV, s.372, no:5037; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.430, no:9423; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.415, no:45180; Câmi'l-Ehâdîs, c.III, s.91, no:1848.

إِذَا خَرَجَتِ الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَلْتَغْتَسِلْ
مِنَ الطَّيِّبِ كَمَا تَغْتَسِلُ مِنَ الْجَنَابَةِ مُخْتَصِرٌ

(ن. عن أبي هريرة)

RE. 43/10 (*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l mescidi, feltağtesil mine't-tiybi, kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti muhtasarun.*)

(*İzâ haraceti'l-mer'etü ile'l-mescidi*) Şimdi bakın, dikkat edin buna. Kadın evden çıkıyor, camiye gidecek. Bugün vaaz var, namaz var, gidelim şu camiye diyor. Cami olması da şart değil, kalabalık bir toplantı yerine gidiyor, nereye giderse... “İster mescid, ister bir toplantı yerine gideceği vakitte, (*feltağtesil mine't-tiybi*) Kokularından temizlensin, kokulu elbiseleri varsa yıkasın, üstünde kokular varsa onları da yıkasın! (*Kemâ tağtesil mine'l-cenâbeti muhtasarun*) Cenâbetlikten yıkandığı gibi, mescide gidecek yahut bir kalabalığa gidecek hanım; o kokulardan tamamıyla sıyrılın, kokusuz bir halde gitsin!”

“—Canım, kokulanmanın ne zararı var?” diyeceksiniz.

Bak SAS Efendimizin sevdiği üç şeyden birisi de koku... Kokuyu seviyor. E yalnız erkeğe mahsus değil ki koku, kadın da kokulanmak ister. Kokulansın ama evinde, efendisine karşı kokulansın. Sokağa çıkınca, o kokudan arı olarak çıksın.

Niçin? Koku, insanın burnuna geldi mi hoşuna gider, bir de bakar şöyle, “Kimden geliyor bu koku?” diyerekten. Bir bakışma olur insanlarda. Cazibe olacak şeyler olur. Onun için buyrulmuş ki:¹⁰

وَالْمَرْأَةُ إِذَا اسْتَعْطَرَتْ فَمَرَّتْ
بِالْمَجْلِسِ فَهِيَ زَانِيَةٌ

(حم. ت. طب. عن أبي موسى)

(*Ve'l-mer'etü ize'sta'tarat*) “Bir kadın kokulanıyor, (*femerret bi'l-meclisi*) bir meclise uğruyor; (*fehiye zâniyetün*) o kadın zina yapmış gibi günaha girer.”

Bir şey yaptığı yok ama, o kokuyu kokutmak suretiyle gidişinin doğru olmadığını beyan sadedinde. Onun için öyle şimdi süs var. Bu koku... Bir de süslü, cazibeli elbiseler var. Bunu giyen birisini görünce, insan bakmak mecburiyetinde kalır. “Güzele bakmak sevaptır!” diyerek herkes bakar. E bu bakışlar, iyi neticeler vermiyor. Birçok kötülöklere, zinaya filan vesile oluyor.

Ondan dolayı hanımefendilerin lüzumsuz yere sokağa çıkmamaları ve bir de bu kokulardan çok ari olmaları lazım. Kokusunu evde yapsın, süsünü de evde yapsın; efendisine karşı.

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.469, no:2710; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.418, no:19762.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.384, no:45017; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.350, no:15676.

Hatta bir yerde görmüştüm de:

“—Siz hanımlarınıza söyleyin; öyle mükemmel elbiseler giyip de sokaklara çıkmasınlar!”

Giyemiyor, olmasın da giyemesin gibi tavsiyelerde bulunmuş. İçeride kadınlar da var, duymasınlar yani.

Şimdi bunun hakkından da gelinmez tabii. Gelinmez ama onların sokağa gidişlerinin zararı da çok büyük. Niçin? Bir alâka var iki tarafta da. Cenâb-ı Hak böyle yaratmış; iki tarafın birbiriyle alâkası var. Bu alâka dolayısıyla gönüller kirlenir.

Gönüller nazargâh-ı ilahidir. Allah'ın oraya bakış yeridir. Binâen aleyh Allah oraya baktığı vakitte onu kirli görmesi layık değil. O kir, aynı zamanda baktığımız vakitte, bizim gözlerimizi de kapatıyor. Göze hani katarakt falan diyorlar, perde geliyor. İşte gönle de böyle bir perde geliyor, görmez hale geliyor insan. Neden? O günahlar sebebiyle. En ufağı bakmak işte... Ondan dolaydır ki Cenâb-ı Hak;

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ
وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ

(النور: ٣٠)

(Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsârihim ve yahfezû furûcehüm) “Ey Rasûlüm mü'minlere söyle gözlerini kapatsınlar, namuslarını muhafaza etsinler, nâ-mahreme bakmasınlar.” (Nur, 24/30) buyuruyor. Hanımlar için de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ
أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ

(النور: ٣١)

(*Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne min ebsârihinne ve yahfazne furûcehünne*)
“Mü'min kadınlara söyle; gözlerini bakılması yasak olandan çevirsinler, iffetlerini korusunlar!” (Nur, 24/31) buyuruyor.

Çünkü bakışlar neticesinde birçok şeyler olabiliyor. Onun için emr-i ilahi bu.

Peygamberimiz de böyle buyurmuş. Ne diyor:

“—Cenâbetten nasıl yıkanırsa, kokulardan da öyle temizlensin, öyle gitsin! Kendini teşhir etmesin, herkese göstermesin!” diyor.

1. Lânet Etmenin Zararı

Beyhakî, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

إِذَا خَرَجْتَ اللَّعْنَةُ مِنْ فِي صَاحِبِهَا نَظَرَتْ
فَإِنْ وَجَدَتْ مَسْلَكًا فِي الذِّى وَجَّهَتْ إِلَيْهِ
وَإِلَّا عَادَتْ إِلَى الذِّى خَرَجَتْ مِنْهُ

(هب . عن عبد الل)

RE. 43/11 (*İzâ haraceti'l-la'netü min fî sâhibihâ, nazaret, fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi; ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü.*)

(*İzâ haraceti'l-lâ'netü min fî sâhibihâ*)
“Sahibinin ağzından lânet çıktığı zaman, (*nazaret*) bakar, (*fein vecedet mesleken fi'llezî vüccihet ileyhi*) eğer yöneltildiği kimsede kendisine yol bulursa ona gider; (*ve illâ, âdet ile'llezî haracet minhü*) aksi halde, kendisinden çıktığı kimseye geri döner.”

Bazı adamlar nedense böyle çok şiddetli olur, gazaplı olur. Ağzı da biraz bozuk olur. Çocukluktan alışmamak lâzım, Allah muhafaza... Alışmış ağzı sövmeye; “Allah belânı versin!” demeler, lânet etmeler... Bunlar çirkin şeyler. “Allah filâna lânet etsin!” diye söyledi, kızarıktan... Eğer bu adam bu lânete müstehaksa, o lânet ona erişir. Eğer o lânete müstehak adam değilse, döner gelir, sahibine yetişir. Hem kendi kendini lanetlemiş olur. Onun için bundan çok sakınmak lazım!

i. Evden Çıkarken İki Rekât Namaz Kıl!

Bezzâr ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

¹¹ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.296, no:5163; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.614, no:8169; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.91, no:1847.

إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ
تَمْنَعَانِكَ مَخْرَجَ السُّوءِ وَإِذَا دَخَلْتَ إِلَى
مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السُّوءِ

(البزار، هب . عن أبي هريرة)

RE. 43/12 (*İzâ haracte min menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike mahrace's-sûi; ve izâ dehalte ilâ menzilike, fesalli rek'ateyni, temneànike medhale's-sûi.*)

(*İzâ haracte min menzilike*) “Eviden çıkacağıın zaman, (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike mahrace's-sûi*) o seni kötü bir çıkıştan men eder. (*Ve izâ dehalte ilâ menzilike*) Evine girdiğın zaman da (*fesalli rek'ateyni*) iki rek'at namaz kıl; (*temneànike medhale's-sûi*) o namaz da seni, zararlı bir girişten men eder.”

Evinizden çıkarken, iki rekât namaz kılın, öyle çıkın! Hem abdestini alırsın. Zaten abdest aldıktan sonra, abdest boşa gitmesin diye iki rekât namaz kılmak da vazifemiz gene. İki rekât namaz kılarız, işimize ondan sonra gideriz. Abdestli ve namazlı olarıktan...

¹² Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.124, no:3078; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.444, no:8567; Deylemî, *Müsnedü'l-F irdevs*, c.I, s.280, no:1096; Heysemî, *Mecmaü'z- Zevâid*, c.II, s.572, no:3686; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.398, no:41540; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c..III, s.92, no:1850.

Yatarken de öyle. Abdest alırsınız, iki veya dört rekât namaz kılar, öyle yatarız. Belki uyanamayız. Ondandır... Biz ... Cenâb-ı Peygamber öyle tavsiye ediyor bize. Evinizden çıkarken iki rekât namaz kılın, öyle çıkın. Ne olur? Sizi kötü şeylerden men eder. İki rekât... Aklın erer mi? Ermez. Benim de ermez, senin de ermez. Ama bunun altında büyük hikmetler var:

Allah'a teslim olmuşuz. Allah-u ekber diyerekten onun huzuruna durmuşuz, *Elham'*ını okumuşuz, zamm-ı süresini okumuşuz, salevatlar getirerekten namazını tamamlıyorsun. Hiçbir dua etmesek bile bu namazımız kâfidir yine. Bu suretle de Cenâb-ı Hak bizi kötü şeylerden muhafaza eder.

Çıkarken bunu yaptık. Akşam oldu, evimize geldik. Geldiğimiz vakitte iki rekât namaz kılalım! Ama ikindiden sonra olan bir vakitte olmaz da, akşamdan sonra evine girdiyse kılar. Bu da senin kötü yollara düşmene mâni olur.

j. Hac ve Umreyi Birlikte Yapın!

Ebû Nuaym ve Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

¹³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.270, no:1049; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.47, no:11993; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.93, no:1851.

إِذَا خَرَجْتُمْ فِي حَجِّ أَوْ عُمْرَةٍ فَتَمَتَّعُوا
لِكَيْلَا تَتَّكِلُوا وَأَكْرِمُوا الْخُبْزَ فَإِنَّ اللَّهَ
تَعَالَى سَخَّرَ لَهُ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(حل . عن أبي هريرة)

RE. 43/13 (*İzâ haractüm fî haccin ev umretin, fetemetteù likey lâ tettekilû; ve ekrimü'l-hubze, feinna'llàhe sehharâ lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı.*)

(*İzâ haractüm fî haccin ev umretin*) “Hac veya umre için çıktığınızda, (*fetemetteù likey lâ tettekilû*) cahiliye adabına dayanmamak için temettû yapın!”

Gittik hacı olmaya, haccımızı yaptık. Bir de umre var hacdan sonra yahut hacdan evvel. İki vazife var; hacılık ve umre... Ama gidince ben hacca niyet ettim demezsin, umreye niyet ettim dersin, gidersin bir umre yaparsın. Zaten ihramımızı giymişizdir tayyarede yahut odamızda... İhramlı olarıktan bir tavaf, bir de say yapılır. Bir de tıraş olunur çıkılır. Bitti artık vazife.

Beş gün, on gün, on beş gün, ne kadar oturacaksan, elbiseni giyinirsin, çamaşırını giyinirsin. Hem de evine gider gelirsın, çoluk çocuğun varsa, onlarla her türlü muameleyi yaparsın. Rahatlık olur.

Ama bunu yapmaz da hep ihramda durursan, ihramın bir sürü yasakları var, onlara dikkat edemezsen, haccın da ziyana gider Allah esirgeye...

İkincisi: (Ve ekrimü'l-hubze) “Ekmeğe de ikram ve tazim edin! (Feinna'llàhe sehharâ lehû berekâtü's-semâvâti ve'l-ardı) Zira Allah-u Teâlâ göklerin ve yerin bereketlerini ona müsahhar kılmıştır.”

Rahmetlik büyüklerimizden duymuştum: Üç yüz tane hizmetkâr var bu lokma bizim ağızımıza gelinceye kadar. Çiftçi buğday ekmek için tarlayı hazırlar, topraklar sürülür, tohum ekilir. Buğdaylar biter, bakım yapılır, gübrelenir, ilaçlanır. Buğdaylar başaklanır, taneler meydana gelir. O başaklar harmanda dövülür, taneler ayrılır. Değirmenciye gider un olur, oradan gelir evimize. Fırıncıya gider filan. Bir sürü böyle insanlar hizmet ederler ona...

Bir tanecik hayatımızın idamesine en başta sebep ekmek. E buna hürmet, saygı lâzım! Binâen aleyh ekmeği, ağız silmek, kaşık silmek, bu olmadı diye atıvermek, toprağa düştü diyerekten atıvermek... Bunlar çok çirkin şeyler!

Her şey zaten topraktan oluyor. Toprağa düşmekle bir şey olmaz ki. Silersen, yine yiyebilirsin.

“—Bu ekmeğe ikram edin!” buyruluyor.

Bıçakla keser lokma lokma; o da caiz değil. Koparırsın, yersin. Onun için besmeleyle yeyin!

Yemekten sonra, “El-hamdü lillâh, doyduk!” diyerek kalkmak, bu da insanî vazifelerimizdendir.

k. Yemek İçin Meyvaların Ayrılması

Ahmed ibn-i Hanbel, Tirmizî, Beyhakî, İbn-i Hibbân ve Tayalisî, Sehl ibn-i Ebî Hasme RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا خَرَصْتُمْ فَخُذُوا وَدَعُوا الثُّلُثَ فَإِنَّ
لَمْ تَدَعُوا الثُّلُثَ فَدَعُوا الرَّبْعَ

(حم . ط . ش . د . د . ت . ن . ح . ب . ك . ض . ط . ب . وثلثة عن سهل بن أبي حنمة)

RE. 43/14 (*İzâ harastüm fehuzû, ve deu’s-sülüs; fein lem ted’u’s-sülüs, fedeu’r-rubü’.*)

(*İzâ harastüm fehuzû*) “Hurmanın zekâtını ağacı üzerinde takdir ettiğinizde, kesin; (*ve deu’s-sülüs*) fakat üçte birini bırakın!” Mahsullerinizi toplarken, zeytin, elma, armut,

¹⁴ Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.44, no:582; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.448, no:15751; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.123, no:7234; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.74, no:3280; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.360, no:2305; İbn-i Zenceveyh, *el-Emvâl*, c.IV, s.224, no:1590; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.171, no:1234; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.42, no:2320; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.351, no:2619; Tahâvî, *Şerhü’l-Maânî*, c.II, s.38, no:2858; İbn-i Kâni’, *Mu’cemü’s-Sahâbe*, c.II, s.311, no:490; Sehl ibn-i Ebî Hasme RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.334, no:15912; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.III, s.93, no:1853.

ayva... Neler varsa bir parça ayırın. Üçte ikisi sizin olsun ama birisini de bırakın! Fakir, fukara, eş, dost, ahbab yesin. Hepsi bizim diyerekten torbalara doldurup götürmeyin, birazını bırakın!

(*Fein lem ted'u's-sülüs, fedeu'r-rubü*) “Eğer üçte birini bırakamazsanız, dörtte birini bırakın!” Herkes dalda meyvaları olmuş görüyor, gözü kalıyor. İsteyen koparsın, yesin!

I. Alimin Talebeleri Arasında Ayırım Yapması

Deylemî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁵

إِذَا خَصَّالُ عَالِمٍ بِالْعِلْمِ طَائِفَةً دُونَ طَائِفَةٍ
لَمْ يَنْتَفِعْ بِهِ الْعَالِمُ وَالْمُتَعَلِّمُ

(الديلمى عن ابن عمر)

RE. 43/15 (*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tàifeten dûne taifetin, lem yentefi' bihi'l-àlimi ve'l-müteallimi.*)

(*İzâ hassa'l-àlimü bi'l-ilmî tàifeten dûne taifetin*) “Alim ilmîni bir cemaate tahsis edip, diğerlerini mahrum ederse... Bir zümreye ders vermek istiyor, diğer zümre derste olsun istemiyor. (*Lem yentefi' bihi'l-àlimi ve'l-*

¹⁵ *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.242, no:29288; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.94, no:1854.

müteallimi) O ilimden kendisi de, talebesi de, o cemaat da faydalanamaz. Ne okutana faydası olur bunun, ne dinleyene faydası olur.”

İmam Buhari Hazretleri Buhara’ya gittiğinde, o zamanın vâlisi, kendi çocuklarına özel ders vermesini istemiş:

“—Konağıma gel, benim çocuklarıma ders ver!” demiş. İmam Buhârî Hazretleri:

“—Ben camide ders veriyorum şu anda; senin oğlun da gelsin camiye, o da dinlesin!” demiş.

“—Benim oğlum gidip de camide o kadar adamın içinde senin dersini dinleyemez. Gel, benim evimde ders ver!”

“—Yapamam!” demiş.

Biz olsak, koşa koşa gideriz ama. O zamanki insanların Allah hepsinin şefaatlerine nail etsin...

Bunun üzerine Buhara Vâlisi, İmam Buhârî aleyhinde konuşmalar, dedikodular yaptırmış. Onları gerekçe göstererek İmam Buhârî’yi Buhara’dan dışarıya çıkarmış. O da Semerkand’a gitmek üzere yola çıkmış. Çok üzülmüş;

“—Kırk yıl İslâm aleminde dolaştım, her yerde izzet itibar gördüm; bir Buhara’ya sığamadım!” demiş.

Yolda Semerkand’a yakın Hartenk kasabasında akrabalarını ziyaret etmiş. O sırada hastalanmış, hicrî 256 yılının Ramazan Bayramı gecesi vefat etmiş. Ertesi gün (1 Eylül 870, Cuma) oraya defnedilmiş.

m. Evleneceği Kızın Yüzüne, Boyuna Bakılabilir

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Hazretleri buyuruyorlar ki:¹⁶

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظَرَ
مِنْهَا إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ

(حم. د. ع. ك. ق. ط. ح. ض. عن جابر)

RE. 44/1 (*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete, feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhihâ, felyef'al.*)

(*İzâ hatabe ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden biriniz bir kadına evlenme teklifinde bulununca, kadınla evlenmek için müracaat edince...” Buna *hutbe-i nikâh* diyorlar; nikâhlanmak için talepte bulunmak, kız istemek...

(*Feini'stetaa en yenzura minhâ, ilâ mâ yed'uhu ilâ nikâhihâ, felyef'al*) “Bu talip olduğun kişinin yüzünü, elini, boyunu şöyle bir görmek istersen, eğer gücün yeterse, yapabilirsen yap!”

¹⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.V, s.475, no:1783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.334, no:14626; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.84, no:13265; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.III, s.14, no:3960; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.290, no:44527; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.95, no:1855.

n. Evleneceği Kızın Saçını da Sorsun!

Deylemî, Hz. Ali RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁷

إِذَا خَظَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَلْيَسْئَلْ عَنْ

شَعْرِهَا كَمَا يَسْئَلُ عَنْ جَمَالِهَا

فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ

(الديلمى عن على)

RE. 44/2 (*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete, felyes'el an şa'rihâ, kemâ yes'elü an cemâlihâ; feinne's-şâ'ra ehadü'l-cemâleyni.*)

(*İzâ hataba ehadükümü'l-mer'ete*) “Sizden birisi bir kadına talib olduğunda, (*felyes'el an şa'rihâ*) ‘Saçı nasıldır? Sarı mıdır, beyaz saçlı mıdır; uzun mudur, kısa mıdır?’ diye bunu da sorsun! (*Kemâ yes'elü an cemâlihâ*) ‘Yüzünün güzelliği nasıldır; güzel mi, çirkin mi?’ diye soruyor ya, bunu sorduğu gibi saçını da öğrensin! (*Feinne's-şâ'ra ehadü'l-cemâleyni*) Çünkü, saç da iki güzellikten bir güzelliktir. Kadınların güzelliklerini bir kat daha arttırır.”

Ama bugün kadınların saçı ortada... Allah cümlemizi affetsin...

¹⁷ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.291, no:44528; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.9, no:1552; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.96, no:1857.

İçkiye ait hadisleri yazıyordum, orada gördüm. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁸

إِنَّ فِي أُمَّتِي خُسْفًا وَمَسْحًا وَقَذْفًا

(ش. عن بن عمرو؛ طب. كر. عن سعيد بن أبي راشد)

(*Inne fî ümmetî hasfen, ve meshan, ve kazfen.*) “Muhakkak benim ümmetimde de *hasf*, yere batma; *mesh*, insanların sûretlerinin değişmesi; *kazf*, taş yağması olayları görülecek.”

Vaktiyle insanlardan maymuna çevrilenler olmuş. Bizim Peygamberimiz'den evvelki devirlerde, asi olan insanlar akşam üstü insanken, sabahleyin maymun şekline döndürülmüş. Yüzü, gözü değişmiş, insanlara ders olsun diye. Fakat burada diyor ki bu mesh olacak, insanın şekli değişecek yani.

Tabii bilmiyorduk ama bugün görüyoruz ki, hakikaten insanlar değişiyormuş. İnsana benzemeyen bir şekil aldı şimdi insanlar. Saçlar dağınık, göğüs bağır açık, paçalar uzun, geniş, şöyle böyle... Yani görmediğimiz bir nesil türedi ortaya. İşte bu mesih demek, değiştirilen bir nesil çıktı ortaya...

¹⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.68, no:5537; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.377; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.448; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.21, no:12593; Saîd ibn-i Ebî Râşid RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XV, s.42, no:38368; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

o. Cennete Girmeden Kul Hakları Sorulur

Ahmed ibn-i Hanbel ve Buhârî, Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁹

إِذَا خَلَصَ الْمُؤْمِنُونَ مِنَ النَّارِ حُبِسُوا
بِقَنْطَرَةٍ بَيْنَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَيَتَقَاصُونَ
مَظَالِمَ كَانَتْ بَيْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا
نُقُوا وَهَدَّبُوا أُذُنَ لَهُمْ بِدُخُولِ الْجَنَّةِ
فَوَالَّذِي نَفْسِ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَأَأْخَذَهُمْ
بِمَسْكَنِهِ فِي الْجَنَّةِ أَدَلَّ مِنْهُ بِمَسْكَنِهِ
كَانَ فِي الدُّنْيَا

(حم.خ. عن أبي سعيد)

RE. 44/3 (*İzâ haleşa'l-mü'minûne mine'n-nâri, hubisû bi-kantarati beyne'l-cenneti ve'n-nâri*) "Mü'min kullar cehennemden kurtulunca, cehennemle cennet arasında bir köprüde durdurulurlar. (*Feyetekâssûne mezâlîme kânet beynehüm fi'd-dünyâ*) Aralarındaki gadirler, haksızlıklar orada kısas edilir. Yani oradaki haksızlıklar temizlenir ve haklar alınır, verilir. Tertemiz olduktan sonra cennete girmelerine izin verilir."

(*Hattâ izâ nukkû*) “Tertemiz olduktan sonra, haklar verilip bittikten sonra; (ve *hüzzebû*) yine bu işler hizaya konulduktan sonra; (*üzine lehüm bi-duhuli’l-cenneh*) o zaman cennete girmelerine müsaade edilir.”

(*Feve’llezî nefsi muhammedin bi-yedihi*) “Şu Muhammed’in canı, nefsi elinde olana yemin olsun ki...” Elinde olan kim? Allah. Muhammed’in canı elinde olan Allah’a yemin olsun ki...

Nasıl canı elinde olur? Dilerse yaşatır, dilerse öldürür. Her şey Allah’ın emrine bağlı... Ne dilerse kaderine bağlı. Ne dilerse öyle olur. “Muhammed’in nefsi elinde olan Allah’a, Yaradan’a yemin olsun ki, (*leehadühüm bi-meskenihi fi’l-cenneti*) onlardan birisi cennetteki yerini, (*edellü minhu bi-meskenihi fi’d-dünyâ*) dünyadaki evinden daha iyi bilir. Daha hızlı gider, oraya...”

Oradaki cennet evleri dünya ile kıyas olunmaz. Allah kusurlarımızı affetsin... Her bir kişiye verilecek hizmetkârların da hududu yok. Oradaki verilecek arazinin de hududu yok. Çok geniş nimetlere mazhar olacak insanlar.

¹⁹ Buhârî, Sahîh, Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.170, no:486; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.94, no:11917; Hâkim, *Müstedrek*, c.II,s.385, no:3349; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.II, s.404, no:1186; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38978; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.III, s.101, no:1865.

Fakat biz cenneti bu kadar nimetlere gark olmak için istemeyiz. Bu cennete yaşayalım, rahat edelim; maksat bu değil. Orada Cenâb-ı Hak'ın müşahedesi var. Cemâl-i İlâhiye'yi müşahedeye mahsus bir yer. Onun için istiyoruz orasını.

Şimdi insanlar hesapsız, hadsiz, aklın fikrin ermediği bu nimetlere mazhar olunca, Cenâb-ı Hak bir tecelli edip kendini gösterecek orada kullarına... Onu görünce orada herkes, her nimeti unutacak. Herkes mest olmuş, kendisinden geçmiş bir durumda, hayran... O hayranlık halinde o tecelli devam etmeyecek, ayrılacak. Ayrılınca o tecellinin verdiği zevk, neşe, sürur artık tarifi imkân olmayan bir hadise.

Allah cümlemizi affetsin de selâmetle cennetine girebilmek, cemâlini görebilmek şerefine nail etsin...

ö. Besmeleyle Girmek, Besmeleyle Yemek

Ahmet ibn-i Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, İbn-i Mâce ve diğer kaynaklar Câbir RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁰

²⁰ Müslim, *Sahîh*, c.X, s.293, no:3762; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.217, no:3273; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.356, no:3877; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.346, no:14771; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.276, no:14384; Ebû Avâne, *Müsned*, c.V, s.161, no:8240; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.396, no:41534; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1898.

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى

حِينَ يَدْخُلُ وَحِينَ يَطْعَمُ قَالَ الشَّيْطَانُ

لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عِشَاءَ هَاهُنَا وَإِنْ دَخَلَ

فَلَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ

أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَإِنْ لَمْ يَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ

عِنْدَ مَطْعَمِهِ قَالَ أَدْرَكْتُمُ الْمَبِيتَ وَالْعِشَاءَ

(حم.م.د.د.ه. عن جابر)

RE. 44/4 (İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu, ve hîne yet'amu, kâle's-şeytânü: Lâ mebîte leküm, ve lâ aşâe hâhünâ; ve in dehale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühî, kâle's-şeytânü: Edrektümü'l-mebîte; ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî, kâle: Edrektümü'l-mebîte ve'l- aşâe)

(İzâ dehale'r-dacülü beytehû, fezekera'smal'lâhi teâlâ hîne yedhulu) Adam evine Allah-u Teâlâ'nın ismini anarak girerse Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm diyerek, Allah'ın adını anarak girerse; (ve hîne yet'amu) yemek yerken yine besmele çekerse;

(Kâle's-şeytânü) O zaman şeytan avanesine der ki: (Lâ mebîte leküm) Bu gece bu evde sizin geceleme imkânınız yok! (Ve lâ aşâe hâhünâ) Yemek de yok size burada... Yallah, gidin buradan!”

(*Ve in de hale felem yezküri'sma'llâhi inde dühühî, kâle'ş- şeytânü*) “Besmele çekmeden ev e girerse, şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte*) ‘Bu evde geceleyin!’ (*Ve in lem yezküri'sma'llâhi inde mat'amihî*) Yemek yerken de Allah'ın adını anmazsa, (*kâle*) şeytan adamlarına der ki: (*Edrektümü'l-mebîte ve'l-aşâe*) ‘Geceleyecek yere de, yemeğe de kavuştunuz!’ der.”

Bak ne kadar hikmettir ki bir besmele-i şerifenin denilmesiyle, bir de yemekte de böyle bismelenin çekilmesiyle, o pis mahluklar oradan uzaklaşmak mecburiyetindedir. Nasıl ki müezzin Allah-u Ekber dediği vakitte, hiçbir şeytan kalmaz ortada, hepsi defolur gider. Neden? O Allah-u Ekber nidasının altındaki bir ateş, öyle ateştir ki onu yakar. Şeytan bu ateşe tutulmamak için var suretiyle kaçır. Ezanın o Allah-u Ekber nidasına dayanamaz.

“*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” de odur. İnsan ihlâsla “*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” diyerek sağ ayağını atarak evine giriyor. Sofraya gelmiş, yemek yiyecek. “*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*” diyerek büyük öncü olur, bunu söyler. Etrafındaki çocuklar da buna alışır. O da ağzını yavaş yavaş alıştıran bir *Bismi'llâh* der. Hatta birisinin demesi kafidir ama hepsinin demesini de baba öğretmeli çocuklarına... Hepsi de desinler, zararı yok. Binâen aleyh, şeytanın burada durmasına ve ondan istifade etmesine mani oluyor.

Şimdi diyor ki:

“—Maaşlar yetmiyor, kazançlar da yetmiyor.”

Maaşların yetmemesi, kazançların yetmemesinin yegâne sebebi, yediğine şeytan ortak. Karnımız doyuncaya kadar da yiyoruz ama eve gelen mahsulün bir kısmını da şeytan yürütüyor. Ona bizim idrakimiz kâfi değil, ne olursa olsun. Ama bunlar iştirak ediyorlar. Bereketini alıyorlar içinden.

İki lokma yeter demiş Efendimiz.

“—Nasıl olur, e yetmiyor bugün işte?”

Biz de o insan değil miyiz?

p. Cennet Ehline Ne İstedığinin Sorulması

Hàkim, Câbir ibn-i Abdullah RA’dan rivayet etmiş. Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:²¹

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ هَلْ تَشْتَهُونَ شَيْئًا فَأَزِيدُكُمْ
فَيَقُولُونَ رَبَّنَا وَمَا فَوْقَ مَا أَعْطَيْتَنَا
فَيَقُولُ رِضْوَانِي أَكْبَرُ

(ك. عن جابر)

²¹ Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.156, no:276; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IX, s.26, no:9025; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.IV, s.185, no:1058; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Câmiü’l-Ehâdîs, c.III, s.124, o:1894.

RE. 44/5 (*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, yekûlu'llàhu azze ve celle: Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm? Feyekûlûne: Rabbenâ, ve mâ fevka mâ a'taynâ? Feyekûlü: Rıdvânî ekber.*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) “Cennet ehli cennete girdikleri zaman, (*yekûlu'llàhu azze ve celle*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara buyurur ki:

(*Hel teştehûne şey'en, feezîdeküm?*) “Şu yediğiniz nimetlerden, içtiklerinizden, gördüğünüzden, bu ikramattan, bu ihsanattan daha başka istediğiniz bir şeyler var mı? Canınızın çektiği arzu ettiğiniz bir şey var mı? Nimetlerimi ihsanlarımı size arttırayım. Daha çok vereyim. Onlardan da vereyim.

(*Feyekûlûne*) Onlar derler ki: (*Rabbenâ*) “Ey bizim Rabbimiz, (*Ve mâ fevka mâ a'taytenâ*) Şu bize verdiklerinden başka daha ne olabilir ki, ne isteyebiliriz? Bundan daha yüksek bir şey var mı?”

(*Feyekûlü*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki: (*Rıdvânî ekber*) “Benim razı olmam, rıdvânım, yani rıdvân-ı ekberim; işte en önemli, en büyük nimet budur. Benim rızam, bunların hepsinin üstündedir.”

İşte orada o tecelli olduğu vakitte, cennet ehli bütün nimetleri unuttur. Allah cümlemizi affetsin... Cennet çok bahtiyarlık yeridir. İşte burada bu *Allah* deyişimizin, *Lâ ilahe illallah* deyip müslüman olarak yaşamamızın mükâfatı olarak, Cenâb-ı Hak bizi cennetine sorgusuzca giren kullarının arasına kabul buyursun...

r. Cennete Girmeden Önce Helallaşılması

İbn-i Cerîr, Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²²

إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَأَهْلُ النَّارِ النَّارَ
نَادَى مُنَادٍ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ يَا أَهْلَ الْمَظَالِمِ
تَتَارَكُوا مَظَالِمَكُمْ وَادْخُلُوا الْجَنَّةَ

(ابن جرير عن أنس)

RE. 44/6 ((*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete, ve ehlü'nâri en-nâra; nâdâ münâdin min tahti'l-arşi: Yâ ehle'l-mezâlimi, ve'dhulu'l-cennete*)

(*İzâ dehale ehlü'l-cenneti'l-cennete*) Ehl-i cennet cennete, (*ve ehlü'nâri en-nâra*) ehli cehennem cehenneme atılacağı zaman; (*nâdâ münâdin min tahti'l-arşi*) Arş-ı A'lâ'nın aşağısından bir ses seslenir. Bir münâdi nida eder. Allah'ın bir meleği veya Allah tarafından gelen bir nida bu. Bir ses gelir, Arş-ı A'lâ'nın altından:

(*Yâ ehle'l-mezâlimi*) “Ey zalimler! (*Tetârekû mezâlimeküm*) Yaptığınız gadirleri, zulümleri ödeyin ve helalleşin! Verin haklarınızı, sıfırlayın da (*ve'dhulu'l-cennete*) siz de cennete girin!” denilir.

²² Taberî, *Tefsir*, c.XIX, s.73; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.119, no:1888.

s. Cennetteki Kimsenin Ailesini İstemesi

Taberânî ve İbn-i Mürdeveyh, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²³

إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ الْجَنَّةَ سَأَلَ عَنْ أَبَوَيْهِ
وَزَوْجَتِهِ وَوَلَدِهِ فَيُقَالُ إِنَّهُمْ لَمْ يَبْلُغُوا
دَرَجَتَكَ وَعَمَلَكَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ
عَمِلْتُ لِي وَلَهُمْ فَيُؤْمَرُ بِالْحَاقِمِهِمْ بِهِ

(طب. وابن مردويه عن ابن عباس)

RE.44/7 (İzâ dehale'r-racülü'l-cennete, seele an ebeveyhi, ve zevcetihî ve veledihî; feyukâlû: İnnehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke. Feyekülü: Yâ rabbi, kad amiltü lî velehüm; feyu'meru bi- ilhâkîhim bihî.)

(İzâ dehale'r-racülü'l-cennete) Adam cennete girdiği zaman, kişi tabii adamda olsa kadın da olsa... Genelleme suretiyle kişi cennete girdiği zaman; (seele an ebeveyhi) ana, babasını soracak. Ana babasından haber soracak:

²³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.440, no:12248; Taberânî, *Mu'cemü's- Sağîr*, c.I, s.382, no:640; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.245, no:11369; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.293, no:1153; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.478, no:39333; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.127, no:1897.

“—Yâ Rabbi, benim annem vardı, babam vardı. Nerede onlar acaba?”

Kendisinin başından büyük maceralar geçti. Hesabı geçti. Sıratı geçti. Haklar kısas oldu. Cennete girdi. O zaman sevdiklerini hatırlıyor.

“—Nerede benim anam, babam? Biliyor musunuz?”

(*Ve zevcetihi*) “Hanımım vardı benim, acaba nerede?”

(*Ve veledihi*) “Çoluk çocuğum vardı, neredeler?”

“—Anam, babam, eşim, çocuğum, neredeler onlar?” diye sorar. Herhalde oradaki meleklerle soruyor, veyahut tercümansız konuşacak Rabbiyle.

“—Yâ Rabbi, benim anam vardı, karım vardı, çocuğum vardı. Ne oldu onlara?”

(*Feyükàlu*) Ona denilir ki melekler tarafından: (*Innehüm lem yeblüğû dereceteke ve ameleke*) Onlar senin mânevî derecene ulaşamadılar. Senin işlediğin işleri yapamadılar. Sen çok çalıştın. Çok iyi Müslümanlık yaptın. Yüksek dereceye çıktın. Onlar da senin derecene gelemediler.” diye cevap verilir.

(*Feyekülü*) Diyor ki bu zat: (*Yâ rabbi, kad amiltü lâ velehüm*) “Yâ Rabbi, ben yaptıklarımı hem kendim için hem onlar için yaptım. Onların derecelerini de benim dereceme yükselt, beraber olalım!”

(*Feyu’merubi-ilhàkîhim bihî*) “O zaman onların da o kimseye ilhak edilmeleri emrolunur.”

Cenâb-ı Hak emreder; babası, annesi, hanımı, çocukları onun yanına getirilir, beraber olurlar.

Ş. Namaz İçin Mescidde Oturan Kimse

İbn-i Ebî Şeybe ve İbn-i Cerîr, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁴

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ كَانَ فِي صَلَاةٍ ،
مَا كَانَتْ الصَّلَاةُ تَحْبِسُهُ وَالْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ
عَلَى أَحَدِكُمْ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ الَّذِي
صَلَّى فِيهِ فَيَقُولُونَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ
ارْحَمْهُ اللَّهُمَّ تُبِّ عَلَيْهِ مَا لَمْ يُؤْذِ
فِيهِ ، مَا لَمْ يُحْدِثْ فِيهِ

(ش. وابن جرير عن أبي هريرة)

RE. 44/8 (İzâ dehale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin, mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû, ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihi'llezî sallâ fîhi, feyekûlûn: Allâhümme'rhamhu, allâhümme tûb aleyhi; mâ lem yu'zi fîhi; mâ lem yuhdis fîhi)

²⁴ İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.402, no:4093; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.322, no:19074; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.113, no:1878.

(*İzâ de hale ehadükümü'l-mescide kâne fî salâtin*) “Sizden biriniz mescide girdiği, mescide dâhil olduğu zaman namazda sayılır, namazda olur, namazda olmuş gibi sevap kazanmaya devam eder durur. (*Mâ kâneti's-salâtu tahbisuhû*) Namaz niyetiyle orada beklediği müddetçe namazdaymış kadar çok sevabı almaya devam eder durur.”

(*Ve'l-melâiketü yusallûne alâ ehadüküm, mâ dâme fî meclisihî'llezî sallâ fîhi*) “Ve namaz kıldığı o oturma yerinde olduğu müddetçe, melekler onun üzerine salât u selam getirir, dua eder dururlar.”

Camiye geldi erken vakitte girdi. Daha bir çeyrek, yirmi dakika, yarım saat var ezana... Camide oturuyor. Bu oturduğu müddetçe, namazdaki gibi sevap alır. Melekler ona dua eder, (*feyekülûn*) derler ki:

(*Allâhümme'rhamhu, allâhümme tüb aleyhi*) “Yâ Rabbi, sen buna merhamet eyle! Sen bunun günahlarına tevbe nasib et...”

(*Mâ lem yu'zi fîhi, mâ lem yuhdis fîhi*) “O camide kimseye eziyet etmediği ve kimseyle konuşmadığı müddetçe bu duaya nail olur. Konuşursa ve kimseye eziyet ederse, bu duadan mahrum kalır.”

t. Camiye Girince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁵

²⁵ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.I, s.378, no:486; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.152, no: 2096; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.660, no:20787; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.111, no:1874.

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيُسَلِّمْ ثُمَّ لِيَقُلْ

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ فَإِذَا

خَرَجَ فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ

(ض. عن أبي حميد الساعدي)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim, sümme li-yekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; feizâ harace, felyekül: Allâhümme'ftahlî ebvâbe fadlik.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide fe'l-yüsellim*) “Sizden biriniz mescide girdiği zaman önce selâm versin. *Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah'* desin. Çünkü mescidde kimse olmasa bile melekler vardır, senin görmediğin varlıklar vardır.

(*Sümme li-yekul*) Sonra desin ki: (*Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, sen bana rahmetinin kapılarını aç!”

İnsan kendi evine girerken de selâm vererek girer. Hatta hiç kimse yoksa, (*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sâlihîn*) “Allah'ın selâmı bizim üzerimize olsun ve Allah'ın görünen görünmez, insten cinden varlıkların üzerine olsun!” diye dua edilir.

Camiye girdiğimiz vakitte kimse yoksa:

“—*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sâlihîn!*” deriz.

Eğer içeride cemaat varsa, “*Es-selâmü aleyküm!*” dememizi tavsiye ediyor ki, bizim imamlar sonradan demişler ki:

“—Cemaat camiye toplanmış. Kimisi tesbih çeker, kimisi Kur’an okur. Bunları meşgul etmeyin, içinizden selâm verin!” Şâfîler yapıyor bunu ama bizim mescidimizde adet olmamış.

Her giren “*Es-selâmu aleyküm!*” deyince herkes hep selâm alıp vermekle meşgul olacak. Ona meydan kalmasın diye selâmını içinden ver.

Selâm ver sonra da de ki:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

(*Allâhümme’ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Ya Rabbi, bana rahmet kapılarını aç!”

Vazifemizi yaptık, camiden çıkıyoruz. O zaman da:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ

(*Allâhümme’ftahlî ebvâbe fadlik*) “Yâ Rabbi, bize fazîlet kapılarını aç!” diye dua etmemizi tavsiye buyuruyorlar.

u. Yâ Rabbi, Beni Şeytandan koru!

Neseî, İbn-i Mâce, İbn-i Hibbân ve Hâkim, Ebû Hüreyre RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁶

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ فَلْيُسَلِّمْ عَلَى
النَّبِيِّ وَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ
رَحْمَتِكَ وَإِذَا خَرَجَ فَلْيُسَلِّمْ عَلَى النَّبِيِّ
وَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ

(ن . ه . ح . ك . عن أبي هريرة)

RE. 44/10 (*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi, velyekul: Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike; ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy, velyekul: Allâhümme a'sımnî mine'ş-şeytân.*)

(*İzâ dehale ehadükümü'l-mescide, felyüsellim ale'n-nebiyyi*)

“Sizden biriniz mescide girince Peygamber Efendimiz’e salât u selâm getirsin!” (Velyekul)
Ve desin ki:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

(*Allâhümme'ftah lî ebvâbe rahmetike*) “Yâ Rabbi, bana rahmetinin kapılarını aç, içeri giriyorum; sevaplara gark eyle, mânevî bakımdan lütuflarına erdir.!”

²⁶ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.490, no:765; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.V, s.375, no:40078; Taberânî, *Dua*, c.I, s.151, no:427; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.659, no:20783; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.111, no:1875.

(*Ve izâ harace, felyüsellim ale'n-nebiyy*)
“Çıkarken de gene Peygamber Efendimiz’e
salât u selâm getirsin!” (*Velyekul*) Ve desin ki:

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ

(*Allâhümme a'sımnî mine'ş-şeytân*) “Yâ Rabbi!
Beni şeytandan koru!”

Burada mescide girerken ve çıkarken Rasûlüllah
Efendimiz’e selâm vermemiz tavsiye ediliyor.
Bu, “*Allahümme salli alâ muhammedin ve
alâ âli muhammed*” demek suretiyle olabilir.
Yahut, arkadaşlarımıza selâm verdiğimiz gibi,
Rasûl-ü Ekrem’e de selâm verebiliriz:

“—*Es-selâmu aleyke yâ rasûla'llah!*”

“—*Es-salâtu ve's-selâmü aleyke yâ
rasûla'llah!*” şeklinde olabilir.

İmam Mâlik, Medine’de durmadı ya...
Medine’de bulunurken Mescid-i Nebevî’nin
dışından bile geçerken, “*Es-selâmü aleyke
yâ rasûla'llah!*” dermiş. Dışarıdan, kapının
önünden geçiyor; geçerken Rasûlüllah’a selâm
vererek geçermiş. Eh, rûhâniyet-i peygamberî
her yerde olduğuna göre, bizim burada da
ruhaniyeti vardır Rasûlüllah’ın. Biz de ona
karşı, “*Es-selâmü aleyke yâ rasûla'llah!*”
diyebiliriz.

Her müslüman her an, Rasûlüllah SAS’in
ruhaniyetinden istifade edebilecek
kabiliyettedir. Mutlaka Mekke’ye yahut
Medine’ye gitmek lâzım değil. Herkes
bulunduğu mıntıkada Rasûlüllah’ın

ruhaniyetine teveccüh ettiği vakitte, Rasûlüllah'ın ruhaniyeti onun karşısındadır. Karşısında olduğundan, ona “*Es-salât u ve's-selâmü aleyke yâ rasûla'llah!*” diyebilir.

Namazımızda *Ettahiyâtü*'yü okurken;

“—*Ettahiyâtü li'llâhi ve's-salevâtü ve't-tayyibatü, es-selâmu aleyke eyyühe'n-nebiyyü*” diyoruz.

Aleyke hitabı, sana demek. Rasûlüllah burada olmasa, sen ona nasıl hitap ediyorsun? O Medine-i Münevvere'de 1400 sene evvel buradan ayrıldı. Şimdi ama ruhaniyeti daima gözümüzün önünde olduğu için “Ya Rasûlallah, sana selâm ediyorum!” diyorsun.

İşte bu niçin? Karşımızda demek ki ona öyle diyoruz. Olmayan bir şeye denmez ki bu; gülerler adama... Olmayan birisine selâm verirken olmaz. Demek ki, Rasûlüllah bizim mâneviyatımızda hazır durumda... Hatta onu gözümüzün önünden hiç kaçırmamaya da dikkat etmemiz lâzım! Her zaman manevi huzurunda bulunmak şerefine, devletine nail olmalı...

Rasûlüllah'a selâm vermek, Medine-i Münevvere'de olan bir adettir ama burada da aynıdır. Hacılar gittiği vakitte, o deliller

gelir, bizi ziyarete götürürler. Orada salât u selâmla Rasûlüllah'ın huzuruna gireriz. Çıkarken de vedâ için gireriz tekrar. O vedâda da gene ona bir salat u selam vererek çıkarız.

Geçen bizim Eyyûb Sultan Hazretleri hakkında da böyle bir rivayet oldu. Binâen aleyh gerek yerli, gerek dışarıdan gelen insan evvela gitmeli, Eyyûb Sultan Hazretleri'ni ziyaret etmeli, selam vermeli, okumalı, ruhuna hediye etmeli; ondan sonra alışverişine gitmeli. Memleketten çıkarken de gene git oraya, Allah'a ısmarladık diyerekten oku, ruhuna hediye et, selâm ver, öyle git!

Binâen aleyh, mescidden çıkarken de Peygamber SAS'e selâm vereceğiz, “*Es-selâmu aleyke yâ rasûla'llah!*” diyeceğiz. Selâmdan sonra da:

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ

(*Allâhümme a'sımnî mine's-şeytân*) “Yâ Rabbi! Beni şeytandan koru!” diyeceğiz. Çünkü karşımızdaki düşman görünürse, kolay iş.

Ama görünmeyen bir mahlûktan korunmak için Allah'ın kudretine sığınıyoruz.

Onun için Kur'an okurken de, “*Eüzü bi'llahi mine's-şeytâni'r- racîm*” diyerekten Kur'an'a öyle başlarız. Okurken de Allah-u Teâlâ'ya sığın, şeytan aldatmasın seni, şaşırtmasın namazında...

Onun için, mescidden çıkarken, (*Allâhümme a'sımnî mine's-şeytân*) “Yâ Rabbi, mescidde korunduk el-hamdü lillâh, şeytan bizi aldatmadı ama çıktığımız vakitte şimdi bize musallat olacak. Bu musallat olup da bizi kandırmasın, aldatmasın, günaha sokmasın; sen beni muhafaza et ya Rabbi bundan...” diyeceğiz.

ü. Hutbe Okunurken Namaz Kılınmaz!

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁷

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ عَلَى
الْمِنْبَرِ فَلَا صَلَاةَ وَلَا كَلَامَ حَتَّى يَفْرُغَ الْإِمَامُ

(طب . عن ابن عمر)

RE. 44/11 (*İzâ de hale ehadükümü'l-mescide*)
“Cuma vakti camiye girdik, (*ve'l-imâmü ale'l-minber*) imam çıkmış hutbeye, minberde... (*Felâ salâte ve lâ kelâme*) Artık namaz da kılınmaz, konuşma da olmaz. (*Hattâ yefruğa'l-imâmü*) İmam konuşmasını bitirir, iner. Arkasından cemaatle farzı kılarız.”

“—E öndeki sünneti kılamadık?”

O sünneti farzdan sonra kılarız.

İmam iki hutbe arasında oturup da dinlenir. İki hutbe arasında bir-iki dakikalık oturma vardır. Bazı insanlar o iki hutbe arasında hemen kalkar, kılamadığı namazı kılmaya çalışır.

Olmadı, hutbe bitmedi ki daha... Onu namazdan sonra kılacaksın!

²⁷ Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.407, no:3120; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.747, no:21212; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.114, no:1879.

v. Misafirlikte Yediğın Yemek Hakkında Sorma!

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'lâ, Hâkim ve Taberânî, Ebu Hureyre RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²⁸

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَأَطْعَمَهُ
طَعَامًا فَلْيَأْكُلْ مِنْهُ وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ وَإِذَا
سَقَاهُ شَرَابًا فَلْيَشْرِبْ مِنْهُ وَلَا يَسْأَلْ عَنْهُ

(حم.ع.ك.طس.حب.عن أبي هريرة)

RE. 44/12 (*Izâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi, feet'amehû taâmen, felye'kül minhü, ve lâ yes'el anhü; ve izâ sekàhu şerâben, felyeşrib minhü, ve lâ yes'el anhü.*)

Sizden biri müslüman kardeşini ziyarete gittiğinde, yemek yedirirse yesin ve o yemekten sual etmesin. Ve içecek bir şey içirirse içsin ve ondan da sual etmesin.

²⁸ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.399, no:9173; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.276, no:5305; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.140, no:7160; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.258, no:65; Tâhâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.222, no:6005; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.67, no:5801; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.435, no:2961; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.60, no:8043; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.87, no:1075; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.309; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s,259, no:25938; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III, s.115, no:1881.

(*Izâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi*)
“Müslüman bir kardeşiniz sizi çağırdı yahut
bir kardeşinize gittiniz misafir oldunuz.
(*Feet'amehû taâmen*) Yemek koydu önümüze;
(*felye'kül minhü*) *Bismillâh* de ondan ye! (*Ve
lâ yes'el anhü*) O yemek hakkında sorma! Onu
nereden kazandığını, nasıl kazandığını sorma!”

(*Ve izâ sekâhu şerâben*) “Sana içecek bir şey
ikram ederse, (*felyeşrib minhü*) ondan iç!
(*Ve lâ yes'el anhü*) O içecek hakkında sorma!
Kardeşini üzecek sorulardan sakın!”

y. Misafirlikte Orucun Bozulması

Taberânî, Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet
etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar
ki:²⁹

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ عَلَى أَخِيهِ الْمُسْلِمِ فَارَادَ
أَنْ يُفْطِرَ فَلْيُفْطِرْ إِلَّا أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ
رَمَضَانَ أَوْ قِضَاءَ رَمَضَانَ أَوْ نَذْرًا

(طب . عن ابن عمر)

RE. 44/13 (*Izâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-
müslimi, feerâde en yuftıra, felyuftır; illâ en
yekûne zâlike ramadâne, ev kadâe ramadâne,
ev nezren.*)

²⁹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.379, no:13406; Heysemî,
Mecmaü'z- Zevâid, c.III, s.457, no:5223; Abdullah ibn-i Ömer
RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.260, no:25940; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.III,
s.114, no:1880.

(*Izâ dehale ehadüküm alâ ahîhi'l-müslimi*)
“Sizden biri müslüman kardeşini ziyaret ettiği zaman, kardeşi yemek getirip, ondan orucunu bozmasını isterse, (*felyuftır*) bozsun. (*İllâ en yekûne zâlike ramadâne*) Ancak Ramazan’sa, (*ev kadâe ramadâne*) Ramazan orucunun kazası ise, (*ev nezren*) veya nezir orucu olursa onlar müstesnadır.”

Meselâ, Ramazan’da hastalık dolayısıyla bir oruç tutamamış, onun kazasına niyet etmiş. O gün de kardeşinin evine gitti, o da yemek getirdi. Kaza orucu bozulmaz.

Yahut bir nezri var, “Ben şu işten kurtulursam, şu kadar gün oruç tutacağım!” demiş, nezretmiş. Kardeşi de yemek getirmiş. Nezir orucu da bozulmaz.

Bunlardan başka xoruç varsa, onu bozar, sonra gene tutar. Oruçluydum ama yarın gene tutarım der, yemeği yer. Bunda bir beis yok.

z. Cemaate Geç Gelen Kimse

Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:³⁰

إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمْ الْمَسْجِدَ وَالْإِمَامُ فِي التَّشْهُدِ
فَلْيُكَبِّرْ وَلْيَجْلِسْ مَعَهُ فَإِذَا سَلَّمَ فَلْيَقُمْ
إِلَى صَلَاتِهِ فَإِنَّهُ قَدْ أَدْرَكَ فَضْلَ الْجَمَاعَةِ

(الدیلمی عن ابن عمر)

RE: 44/14 (*İzâ dehale ehadüküm mescide, ve'l-imâmü fi't-teşehhüdi, felyükebbir velyeclis meahû; feizâ selleme, felyekum ilâ salâtihi, feinnehû kad edreke fadlü'l-cemaati.*)

(*İzâ dehale ehadüküm mescide*) “Sizden biri mescide girdiğinde, (*ve'l-imâmü fi't-teşehhüdi*) imam teşehhüdde oturuyorsa... İmam ayağa kalksın diye orada beklemesin; ‘Ayağa kalksın da ben de o zaman uyayım!’ demesin.” Ya ne yapsın? (*Felyükebbir*) “Hemen tekbirini alsın, (*velyeclis*) ve otursun!”

(*Feizâ selleme*) “İmam selâm verdi, ‘*Es-selâmü aleyküm!*’ dedi, bitirdi namazı; (*felyekum ilâ salâtihi*) o zaman kılamadığı namazlar için ayağa kalksın ve namazını tamamlasın! (*Feinnehû kad edreke fadlü'l-cemaati.*) Böylece o kimse cemaatle namaz kılma sevabına nail olmuş olur.”

Allah kusurlarımızı affetsin... Tefvikât-ı samedâniyyesine mazhar etsin... Sevdiği ve razı olduğu kulların arasına kabul etsin...

El-fâtihah!

³⁰ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.301, no:1189; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.544, no:20696.

Mehmed Zâhid KOTKU

04. 04. 1976 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis](#)

[Derlerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü